

**KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U SPLITU**
KATEDRA DOGMATSKOG BOGOSLOVLJA
doc. dr. sc. Emanuel Petrov, pročelnik
donepetrov@gmail.com

Split, 20. siječnja 2023.

Predmet: *Izvišće o održanom Studijskom danu Katedre dogmatskog bogoslovlja
Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu*

P. t.
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U SPLITU

U srijedu, 18. siječnja 2023. u Velikoj dvorani KBF-a u Splitu održan je studijski dan Katedre dogmatskog bogoslovlja Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu na temu: »Što je čovjek? (Ps 8,5). Putovanje kroz biblijsku antropologiju«.

Pozdravivši sve nazočne, studijski dan je otvorio doc. dr. sc. Emanuel Petrov, pročelnik Katedre dogmatskog bogoslovlja pri KBF-u u Splitu. Potaknuti istoimenim dokumentom *Papinske biblijske komisije*, koji želi upozoriti na iskonske istine o čovjeku u Božjem naumu, te novim antropologijama današnjice na koje pozornost skreće papa Franjo, dr. Petrov je istaknuo nakanu skupa da kroz tri predavanja zahvatiti u stvarnost čovjeka između iskona i vječnosti.

Prof. dr. sc. Ante Mateljan, s Katedre dogmatskog bogoslovlja održao je predavanje »Putovanje kroz biblijsku antropologiju«. Prof. Mateljan je predstavio samo ustrojstvo *Papinske biblijske komisije*, počevši od njezinog osnutka 30. listopada 1902., apostolskim pismom „*Vigilante Studique*“ pape Leona XIII. Postavljeni ciljevi komisije bili su: poticati studij Svetoga pisma, odgovarati na kontroverze i sumnje, te osvijetliti pitanja i probleme u studiju Svetog pisma. Zadaća komisije je ponuditi odgovore na općenitija, ali i konkretna biblijska pitanja, vodeći računa o različitim rezultatima (filološka, arheološka), multidisciplinarno se služeći metodama suvremene egzegeze iz više perspektiva, ne gubeći iz vida utvrđeni nauk Crkve te potaknuti na nova promišljanja već obrađenih tema. Osim toga komisija ima biti od pomoći *Kongregaciji za nauk vjere* u pitanjima koja se tiču Svetoga pisma te biti od pomoći u radu *Biskupske sinode* kad se radi o biblijskim vidovima pojedinih tema. Komisija je ukupno objavila 18 intervenata. Predstavljajući posljednji dokument komisije »Što je čovjek? (Ps 8,5). Putovanje kroz biblijsku antropologiju« (2019.) prof. Mateljan je, pozivajući se na papu Benedikta XVI., naglasio da je antropološko pitanje postalo je ključem kršćanske teologije. U tom smislu perspektiva „optimističke antropologije“ (br. 346) za razliku od „klasične antropologije“, koja je usredotočena na grijeh i „zaslugu“ nudi „putovanje“ prema otvorenoj i dinamičkoj antropologiji. Konačno, prof. Mateljan je uputio na korelaciju ovog dokumenta s nekim ključnim dokumentima koji se tiču istine o čovjeku poput pastoralne konstitucije Drugog vatikanskog sabora „*Gaudium et spes*“ (br. 22), dokumenta Međunarodne teološke komisije „*Teologija, kristologija, antropologija*“ (1981.), te Katekizma Katoličke Crkve (1992.).

Drugo predavanje na temu »*Odnos čovjeka i stvorenja. Ekološka paradigma govora o stvaranju čovjeka i svijeta*« održala je studentica s. Valentina Ivković-Mandac. Činjenica da čovjek istražuje nebo da bi mu razumio tajne, prolazi putovima svijeta u nakani da pronađe resurse za svoj život i divote za promatranje, istražuje svaku stvar i postavlja neprestana pitanja, ukazuje na uvijek isti temeljni upitnik: Što je čovjek? Suodnos ljudskog bića u iskonskom vrtu pokazuje ispravni odnos čovjeka prema životinjama (hrana kao Božanski dar, ispravno uživanje hrane i konačno otvara eshatološko značenje) te odnos prema zemlji (čovjek je radnik i čuvar stvorenog). Pozivajući se na encikliku pape Franje „*Laudato 'si*“ (br. 139) s. Valentina je istaknula da je čovječanstvo dio prirode, u stalnoj interakciji s njom. Stoga je nužno je proučiti funkcioniranje društva, njegovu ekonomiju, njegove obrasce ponašanja i načine na koje shvaća stvarnost. U ekološkoj paradigmi važno je spoznati kreativnost i moć nuklearne energije, biotehnologije i informatike, te ukazati na suvremeni antropocentrizam kojim se priroda se promatra kao puka datost, a čovjeka se stavlja na mjesto Boga i time ostalim bićima ne priznaje njihovu vrijednost. Čovjek je pozvan gospodariti kao namjesnik dobrog Gospodara, zaključila je s. Valentina.

Zaključno predavanje na temu: »*Ljudsko biće u povijesti*« održao je doc. dr. sc. Emanuel Petrov. U svom izlaganju dr. Petrov je istaknuo važnost iskonske istine o čovjeku i o Bogu koja je dana u Božjem priopćenju sebe samoga u stvaranju svijeta i čovjeka iz ljubavi. Ukoliko je čovjek slika Božja, „pesimistična antropologija“ daje krivu sliku Boga. Čovjek je biće u povijesti i njegov život odvija se u ritmičnoj izmjeni ciklusa. Polazeći od značenja saveza i zakona, koji ima odgojnu ulogu, dr. Petrov je pojasnio važnost slobode izbora između dva puta koji su stavljeni pred čovjeka. Riječ je izboru koji dolazi kroz aspekt kušnje između prihvaćanja blagoslova s poštivanjem Božjih zapovijedi ili kazne s prijestupom zakona. Grijeh se prvo događa u srcu čovjeka, a tek potom postaje vidljiv. Spas leži u priznanju vlastite pogreške. Ipak, čovjek bijedno pokriva znakove svoga prijestupa smokvinim lišćem. Pismo ne želi reći da je grijeh posljedica nesavršene čovjekove naravi, jer u tom slučaju ne bi bilo ni propisa, niti kazne. Biblijska predaja ne drži grešnost kao urođeno naslijeđe preneseno od otaca. Bog je sposoban pretvoriti spletku grijeha u nevjerojatan ishod života za svakog krivca, jer on nikad ne napušta i ne raskida savez. Upravo to je razlog postojanja nade za povijesnog čovjeka: put spasenja je moguć. Gospodin ne želi smrt grešnika nego da se obrati i živi. On želi da iz usta prijestupnika izađe priznanje pogrešnog postupanja i učini ga svjesnim zla koje Stvoritelj već savršeno poznaje. U tom smislu, kvaliteta života ljudskog bića bit će ispravno ostvarivana onda kad ono ne bude nastojalo probiti granice koje je postavio Bog, nego kad se pripravi na očekivanje ponovnog otvaranja vrata vrta. Čovjek prima po milosti ono što je htio uzeti po bezumnoj i oholoj pohlepi. Upravo zato valja prepoznati korektivno djelovanje u kojem se Bog predstavlja otac, partner saveza i čovjekov prijatelj, daleko više nego kao strogi sudac. Njegovo praštanje predstavlja trijumf iskonske ljubavi utkane u čovjeka, koja povijesnom biću otvara perspektivu vječnosti.

Nakon održanih predavanja uslijedila je diskusija s pitanjima vezanim uz rad Papinske biblijske komisije te uz eshatološku perspektivu koju dokument otvara. Studijski dan je zaključen zajedničkom molitvom.

doc. dr. sc. Emanuel Petrov
Emanuel Petrov, doc. dr. sc.